

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 26 päivänä tammikuuta 2012

30/2012

Valtioneuvoston asetus

maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoperusteista päästökauppakaudelle 2013—2020

Annettu Helsingissä 19 päivänä tammikuuta 2012

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään päästökauppalain (311/2011) 20 §:n 1 momentin nojalla:

1 §

Tarkoitus ja suhde komission ilmaisjakopäätökseen

Tässä asetuksessa säädetään päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajuisten siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti tehdyn komission päätöksen 2011/278/EU, jäljempänä *ilmaisjakopäätös*, kansallisesta täytäntöönpanosta päästökauppakaudelle 2013—2020.

Sen lisäksi, mitä tässä asetuksessa säädetään, päästöoikeuksien maksutta tapahtuvaan jakamiseen sovelletaan ilmaisjakopäätöstä.

2 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamiseen laitoksille, joille on myönnetty päästökauppalain (311/2011) 8 §:ssä tarkoitettu kasvihuonekaasujen päästölupa tai mainitun lain 13 §:ssä tarkoitettu tilapäinen kasvihuonekaasujen päästölupa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2011.

3 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *päästökauppadirektiivillä* kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2003/87/EY;

2) *vakiintuneella laitoksella* mitä tahansa laitosta, joka harjoittaa yhtä tai useampaa päästökauppadirektiivin liitteessä I tarkoitettua toimintaa ja joka on saanut kasvihuonekaasujen päästöluvan tai tilapäisen kasvihuonekaasujen päästöluvan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2011;

3) *tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvalla laitoksen osalla* panoksia, tuotoksia ja niihin liittyviä päästöjä, jotka liittyvät sellaisen tuotteen tuotantoon, jonka vertailuarvo on ilmaisjakopäätöksen liitteessä I;

4) *lämmön vertailuarvon piiriin kuuluvalla laitoksen osalla* tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvaan laitoksen osaan kuulumattomia panoksia, tuotoksia ja niihin liittyviä päästöjä, jotka liittyvät mitattavissa olevan lämmön tuotantoon tai sen tuontiin päästökauppalain soveltamisalaan kuuluvasta laitoksesta tai sen osasta, kun lämpö käytetään laitoksen

rajojen sisällä tai viedään päästökauppalaain soveltamisalaan kuulumattomaan laitokseen tai laitoksen osaan komission ilmaisjakopäätöksen 3 artiklan c kohdassa tarkoitetulla tavalla;

5) *polttoaineen vertailuarvon piiriin kuuluvalla laitoksen osalla* tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvaan laitoksen osaan kuulumattomia panoksia, tuotoksia tai niihin liittyviä päästöjä, jotka liittyvät ei mitattavissa olevan lämmön polttoainetta polttamalla tapahtuvaan tuotantoon, kun lämpö käytetään komission ilmaisjakopäätöksen 3 artiklan d kohdassa tarkoitetulla tavalla;

6) *prosessipäästöjen piiriin kuuluvalla laitoksen osalla* perfluorihilipäästöjä ja typpioksiduulipäästöjä, jotka syntyvät vertailuarvon järjestelmän rajojen ulkopuolella tai hiilidioksidipäästöjä, jotka syntyvän komission ilmaisjakosäädöksen liitteessä I mainitun tuotteen vertailuarvon järjestelmän ulkopuolella komission ilmaisjakopäätöksen 3 artiklan h kohdassa tarkoitetuista toimista;

7) *hiilivuototoimialalla* toimialaa tai toimialan osaa, joka on mainittu luettelon laatimisesta päästökauppadirektiivin nojalla niistä toimialoista ja toimialan osista, joiden katsotaan olevan alttiita merkittävälle hiilivuodon riskille tehdyssä komission päätöksessä 2010/2/EU, jäljempänä *hiilivuotopäätös*, tai muussa päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13 kohdan mukaisesti laaditussa luettelossa;

8) *merkittävällä kapasiteetin muutoksella* ilmaisjakopäätöksen 3 artiklan i kohdassa tarkoitettua merkittävää kapasiteetin laajentumista tai ilmaisjakopäätöksen 3 artiklan j kohdassa tarkoitettua merkittävää kapasiteetin supistumista.

4 §

Laitosten jakaminen osiin

Maksuttomien päästöoikeuksien jakamista varten kukin laitos tai sen tuotannon osa, joka voi saada maksutta päästöoikeuksia päästökauppadirektiivin 10 a artiklan nojalla, jaetaan ilmaisjakopäätöksen 6 artiklan mukaisesti yhteen tai useampaan seuraavaan osaan:

1) tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluva laitoksen osa;

2) lämmön vertailuarvon piiriin kuuluva laitoksen osa;

3) polttoaineen vertailuarvon piiriin kuuluva laitoksen osa;

4) prosessipäästöjen piiriin kuuluva laitoksen osa.

Lämmön vertailuarvon piiriin kuuluvien laitosten osien, polttoaineen vertailuarvoon piiriin kuuluvien laitosten osien ja prosessipäästöjen piiriin kuuluvien laitosten osien osalta määritetään, hyödyttääkö kyseinen prosessi hiilivuototoimialaa.

Laitosten osien tulee vastata mahdollisimman pitkälti laitoksen fyysisiä osia. Laitosten osien yhteenlasketut panokset, tuotokset ja päästöt eivät saa ylittää koko laitoksen panoksia, tuotoksia ja kokonaispäästöjä. Koko laitokselle maksutta jaettava vuotuinen päästöoikeuksien määrä saadaan laskemalla yhteen kyseisen laitoksen osille jaettavat päästöoikeusmäärät.

5 §

Asetettu alkukapasiteetti ja merkittävät kapasiteetin muutokset

Kunkin tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvan laitoksen osan asetettu alkukapasiteetti määritetään seuraavasti:

1) asetettu alkukapasiteetti on ensisijaisesti kahden suurimman tuotantomäärän keskiarvo tammikuun 1 päivän 2005 ja joulukuun 31 päivän 2008 välisenä aikana olettaen, että laitoksen osa on toiminut tällä teholla 720 tuntia kuukaudessa 12 kuukautena vuodessa; tai

2) jollei asetettua alkukapasiteettia voida määrittää 1 kohdan mukaisesti, laitoksen osan kapasiteetti todennetaan kokeellisesti toimivaltaisen viranomaisen ja todentajan valvonnassa sen varmistamiseksi, että käytetyt muuttujat ovat kyseiselle toimialalle tyyppillisiä ja että kokeellisen todennuksen tulokset ovat edustavia.

Jos minkä tahansa vakiintuneen laitoksen tai sen tuotannon osan kapasiteetti on lisäntynyt tai vähentynyt merkittävästi tammikuun 1 päivän 2005 ja kesäkuun 30 päivän 2011 välisenä aikana, 1 momentin mukaisesti määritetyn kyseisen laitoksen tai sen osan asetetun alkukapasiteetin lisäksi on määritettävä lisätty tai vähennetty kapasiteetti sekä laitoksen osan asetettu kapasiteetti merkittävän ka-

pasiteetin muutoksen jälkeen. Muutoksen määrittämisen perusteena on kahden korkeimman kuukausittaisen tuotantomäärän keskiarvo kuutena ensimmäisenä kuukautena muuttuneen toiminnan alkamisen jälkeen.

6 §

Historiallinen tuotantotas

Päästöoikeusmäärän laskemista varten määritetään kunkin vakiintuneen laitoksen historiallinen tuotantotas, joka on toteutunut viiteajanjaksona tammikuun 1 päivän 2005 ja joulukuun 31 päivän 2008 välisenä aikana taikka viiteajanjaksona tammikuun 1 päivän 2009 ja joulukuun 31 päivän 2010 välisenä aikana, jos se on korkeampi.

Tuotteeseen liittyvällä historiallisella tuotantotasolla tarkoitetaan kyseisen tuotteen vuotuista historiallista mediaanituotantoa kyseisessä laitoksessa 1 momentissa tarkoitettun viiteajanjakson aikana kunkin sellaisen tuotteen osalta, jonka vertailuarvo on ilmaisjakopäätöksen liitteessä I.

Lämpöön liittyvällä historiallisella tuotantotasolla tarkoitetaan mitattavissa olevan lämmön historiallista mediaanituotantoa päästökauppalaan soveltamisalaan kuuluvasta laitoksesta tai sen tuotantoa taikka molempia 1 momentissa tarkoitettuna viiteajanjaksona, kun lämpö käytetään laitoksen rajojen sisällä tuotteiden tuotantoon, mekaanisen energian tuotantoon, lämmitykseen, jäähdytykseen taikka vientiin laitokseen tai muuhun yksikköön, joka ei kuulu päästökauppalaan soveltamisalaan, ilmoitettuna terajouleina vuotta kohti. Historiallista tuotantotasoa määritettäessä ei oteta huomioon sähkön tuotantoon tarkoitettun mekaanisen energian tuotantoa, kulutusta sähköntuotantoa varten tai vientiä sähköntuotantoa varten.

Polttoaineeseen liittyvällä historiallisella tuotantotasolla tarkoitetaan ei-mitattavissa olevan lämmön tuotantoon käytettyjen polttoaineiden vuotuista historiallista mediaanikulutusta 1 momentissa tarkoitettun viiteajanjakson aikana, kun lämpö käytetään tuotteiden tuotantoon, mekaanisen energian tuotantoon, lämmitykseen, jäähdytykseen tai turvasoihdutukseen, ilmoitettuna terajouleina vuotta kohti. Historiallista tuotantotasoa määritettä-

essä ei oteta huomioon sähkön tuotantoon tarkoitettun mekaanisen energian tuotantoa tai kulutusta sähköntuotantoa varten.

Niiden prosessipäästöjen osalta, jotka ovat syntyneet, kun laitoksessa on tuotettu tuotteita 1 momentissa tarkoitettun viiteajanjakson aikana, prosessiin liittyvällä historiallisella tuotantotasolla tarkoitetaan vuotuisia historiallisia prosessikaasujen mediaaniprosessipäästöjä hiilidioksidiekvivalenttiton-
neina ilmoitettuna.

Määritettäessä 1—5 momentissa tarkoitettuja mediaaniarvoja huomioon otetaan vain kalenterivuodet, joina laitos on toiminut ainakin yhden päivän. Jos laitos on toiminut 1 momentissa tarkoitettun viiteajanjakson aikana alle kaksi kalenterivuotta, lasketaan historiallinen tuotantotas ilmaisjakopäätöksen 9 artiklan 6 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

Historiallisen tuotantotason määrittämiseen sovelletaan lisäksi, mitä ilmaisjakopäätöksen 9 artiklan 7—9 kohdassa säädetään.

7 §

Maksuttomien päästöoikeuksien jakosäännöt

Kullekin vakiintuneelle laitokselle vuodesta 2013 jaettavien päästöoikeuksien määrä lasketaan 5 ja 6 §:n mukaisten tietojen perusteella.

Kunkin tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluvan laitoksen osan osalta maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustava vuotuinen määrä saadaan kertomalla 6 §:n mukaisesti määritetty historiallinen tuotantotas ilmaisjakopäätöksen liitteen I mukaisella kyseisen tuotteen vertailuarvolla.

Kunkin lämmön vertailuarvon piiriin kuuluvan laitoksen osan osalta maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustava vuotuinen määrä saadaan kertomalla lämpöön liittyvä historiallinen tuotantotas mitattavissa olevan lämmön ilmaisjakopäätöksen liitteen I mukaisella vertailuarvolla.

Kunkin polttoaineen vertailuarvon piiriin kuuluvan laitoksen osan osalta maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustava vuotuinen määrä saadaan kertomalla polttoaineeseen liittyvä historiallinen tuotantotas ilmaisjakopäätöksen liitteen I mukaisella polttoaineen vertailuarvolla.

Kunkin prosessipäästöjen piiriin kuuluvan laitoksen osan osalta maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustava vuotuinen määrä saadaan kertomalla prosessiin liittyvä historiallinen tuotantotasoluvulla 0,9700.

Maksutta jaettavien päästöoikeuksien alustavaa määrää laskettaessa sovelletaan lisäksi, mitä 8—14 §:ssä ja komission ilmaisjakopäätöksessä säädetään.

8 §

Jakosääntöjen etusijajärjestys

Laitoksen osalle, joka kuuluu ilmaisjakopäätöksen liitteessä I mainitun tuotteen vertailuarvon piiriin, maksuttomat päästöoikeudet lasketaan kyseisen tuotteen vertailuarvon perusteella.

Laitoksen osalle, joka ei kuulu 1 momentissa tarkoitetun tuotteen vertailuarvon piiriin, maksuttomat päästöoikeudet lasketaan ensisijaisesti ilmaisjakopäätöksen liitteen I mukaisen lämmön vertailuarvon perusteella.

Laitoksen osalle, joka ei kuulu 1 momentissa tarkoitetun tuotteen vertailuarvon tai 2 momentissa tarkoitetun lämmön vertailuarvon piiriin, maksuttomat päästöoikeudet lasketaan ensisijaisesti ilmaisjakopäätöksen liitteen I mukaisen polttoaineen vertailuarvon perusteella.

Prosessipäästöjen piiriin kuuluvan laitoksen jakosääntöä sovelletaan vain laitoksen osaan, joka ei kuulu minkään 1—3 momentissa tarkoitetun vertailuarvon piiriin.

Laskettaessa laitokselle maksutta jaettavaa päästöoikeusmäärää, päästöjä ei saa laskea kahteen kertaan eikä päästöoikeusmäärä saa olla negatiivinen.

9 §

Vertailuarvot

Tuotteiden vertailuarvot ovat ilmaisjakopäätöksen liitteessä I ja erityiset tuotteiden vertailuarvot liitteessä II.

Lämmön vertailuarvo on 62,3 päästöoikeutta terajoulea kohden ja polttoaineen vertailuarvo 56,1 päästöoikeutta terajoulea kohden.

10 §

Kotitalouksiin viety lämpö

Siinä määrin, kun mitattavissa olevaa lämpöä viedään yksityistalouksiin ja 7 §:n 3 momentin mukaisesti määritetty maksuttomien päästöoikeuksien alustava vuotuinen määrä vuotta 2013 varten on alhaisempi kuin kyseisen laitoksen osan yksityisiin kotitalouksiin 1 päivän tammikuuta 2005 ja 31 päivän joulukuuta 2008 välisenä aikana viemän mitattavissa olevan lämmön tuotannon vuotuiset historialliset mediaanipäästöt, päästöoikeuksien alustavaa vuotuista määrää mukautetaan kyseisellä erolla. Edellä 7 §:n 3 momentin mukaisesti vuosina 2014—2020 tiettyä vuotta varten määritettyä maksuttomien päästöoikeuksien alustavaa vuotuista määrää mukautetaan siinä määrin, kun se on alhaisempi kuin ilmaisjakopäätöksen 10 artiklan 3 kohdassa mainittu prosenttiosuus edellä mainitun viiteajanjakson vuotuisten historiallisten päästöjen mediaanista.

11 §

Laitosten väliset lämpövirrat

Jos tuotteen vertailuarvon piiriin kuuluva laitoksen osa käyttää päästökauppalaan soveltamisalaan kuulumattomasta laitoksesta tuotua mitattavissa olevaa lämpöä, kyseiselle laitoksen osalle 7 §:n mukaisesti määritettyä maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrää mukautetaan vähentämällä siitä historiallinen tuodun lämmön määrä kerrottuna ilmaisjakopäätöksen liitteen I mukaisella lämmön vertailuarvolla.

12 §

Polttoaineen ja sähkön vaihdettavuus

Laitoksen osalle, jonka osalta otetaan huomioon polttoaineen ja sähkön vaihdettavuus, maksuttomien päästöoikeuksien alustavaa 7 §:n mukaan laskettua määrää mukautetaan kertomalla se ilmaisjakopäätöksen 14 artiklan mukaisesti laskettavalla suhteella.

13 §

Muut alustavan laitospöytäkirjan päästö-oikeusmäärän laskemista koskevat säännöt

Määritettäessä maksutta jaettavien päästö-oikeuksien alustavaa määrää höyrykrakkauksen osalta sovelletaan 7—12 §:ssä säädetyn lisäksi ilmaisjakopäätöksen 11 artiklaa.

Määritettäessä maksutta jaettavien päästö-oikeuksien alustavaa määrää vinyylidikloridimonomeerien osalta sovelletaan 7—12 §:ssä säädetyn lisäksi ilmaisjakopäätöksen 12 artiklaa.

Määritettäessä maksutta jaettavien päästö-oikeuksien alustavaa määrää laitosten osille, jotka saavat mitattavissa olevaa lämpöä ilmaisjakopäätöksen liitteen I mukaisen tyyppihapon vertailuarvon piiriin kuuluvia tuotteita valmistavista laitosten osista, sovelletaan 7—12 §:ssä säädetyn lisäksi ilmaisjakopäätöksen 10 artiklan 6 kohtaa.

Määritettäessä maksutta jaettavien päästö-oikeuksien alustavaa määrää laitoksen osille, jotka tuottavat sellua, sovelletaan 7—12 §:ssä säädetyn lisäksi ilmaisjakopäätöksen 10 artiklan 7 kohtaa.

14 §

Hiilivuotokerroin

Hiilivuototoimialat on määritetty hiilivuotopäätöksessä. Komissio voi tarvittaessa tarkistaa kyseisen päätöksen mukaista luetteloa hiilivuototoimialoista päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 13—18 kohdan mukaisesti. Lopullisten laitospöytäkirjojen maksutta jaettavien päästö-oikeuksien määrän laskemista varten on määritettävä, hyödyttääkö laitoksen osan prosessi hiilivuototoimialaa ottaen huo-

mioon, mitä ilmaisjakopäätöksen 6 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa sekä 10 artiklan 4 ja 5 kohdassa säädetään.

Jos laitoksen osan prosessit eivät hyödytä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla hiilivuototoimialaa, 7—13 §:n mukaisesti laskettua alustavaa maksuttomien päästö-oikeuksien määrää korjataan vuosittain ilmaisjakopäätöksen 10 artiklan mukaisesti mainitun päätöksen liitteen VI mukaisilla kertoimilla.

15 §

Laitospöytäkirjojen päästö-oikeuksien lopullinen määrä

Komissio määrittää tarvittaessa vuosittain päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 5 kohdan mukaisen monialaisen korjauskertoimen. Lopullinen laitospöytäkirjan maksuttomien päästö-oikeuksien vuotuinen määrä saadaan soveltamalla edellä mainittua korjauskertoiminta 7—14 §:n mukaisesti laskettuihin alustaviin vuotuisiin päästö-oikeusmääriin, lukuun ottamatta 2 momentin mukaisia laitoksia.

Niille päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 3 kohdan soveltamisalaan kuuluville laitoksille, joille voidaan jakaa maksuttomia päästö-oikeuksia, 7—14 §:n mukaisesti laskettuun alustavaan päästö-oikeuksien määrään sovelletaan lopullisen jaettavan päästö-oikeuksien vuotuisen määrän saamiseksi 1 momentissa tarkoitettua korjauskertoimen sijaan päästökauppadirektiivin 9 artiklan mukaista lineaarista kerrointa 1,74.

16 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2012.

Helsingissä 19 päivänä tammikuuta 2012

Elinkeinoministeri *Jyri Häkämies*

Hallitusneuvos Päivi Janka